

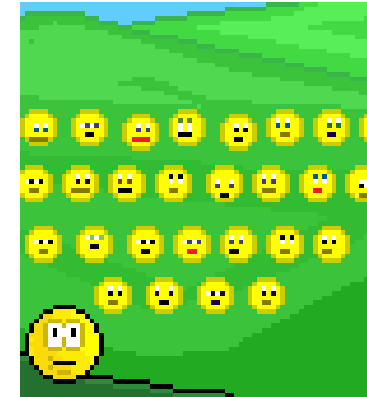
USA, rok 1963

Gordon Allport

Charlotte Bühler

George Kelly

Carl Rogers

**Amerykańskie Towarzystwo
Psychologii Humanistycznej**

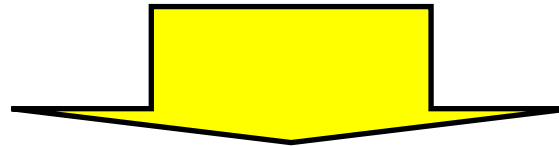
ograniczenia

psychoanalizy

behawioryzmu

irracjonalizm

redukcjonizm

trzecia siła

psychologia humanistyczna

✦ twórczość

✦ autonomia

✦ miłość

✦ tożsamość

✦ Ja

✦ odpowiedzialność

✦ obiektywność

✦ zdrowie psychiczne

główna idea

**możliwość wyjścia poza ograniczenia
behawiorystycznego i psychoanalitycznego
wyjaśniania aspiracji człowieka
konieczność wniknięcia w światopogląd,
by móc "ujrzeć świat człowieka jego oczami"
na potrzeby dalszego rozwijania odpowiedzialności,
wyboru samo tworzenia się, autonomii, i tożsamości**

założenia psychologii humanistycznej

- ▶ **człowiek to nie suma elementów składowych**
- ▶ **unikalna natura człowieka wyraża się poprzez jego bycie w związku z innymi**
- ▶ **człowiek jest samoświadomy**
- ▶ **człowiek ma możliwość wyboru**
- ▶ **człowiek jest bytem intencjonalnym**

sześć podstawowych postulatów:

- upodmiotowienie sytuacji badawczej („my”)
- dialog zamiast manipulacja, ponieważ w każdej sytuacji badawczej ludzie mogą przejawiać odmienne właściwości
- komunikacja
- łączenie nauki z praktyką (psychoterapia)
- uwzględniane perspektywy badanego
- odwołanie się do empatii jako najbardziej efektywnego kanału komunikacyjnego

człowiek – podmiot autonomiczny

przejawia postawę badawczą wobec rzeczywistości

▶ obserwuje

▶ przewiduje

▶ planuje

▶ wnioskuje

▶ zgodnie z posiadaną wiedzą

przystosowuje się do świata i kształtuje go

rozumienie:

- dotyczy przedmiotów związanych z życiem duchowym człowieka
- polega na uświadamianiu sobie stosunku (stosunków), który wyznacza sens tego, co się rozumie
- jest stanem nacechowanym możliwością odtwarzania lub stosowania w innych warunkach przedmiotu podlegającego rozumieniu

główni przedstawiciele:

Carl Rogers

Abraham Maslow

Best friends

Carl Rogers

(1902 - 1987)

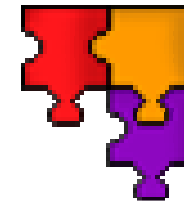

Carl Rogers

**konstrukty teoretyczne o podstawowym
znaczeniu, stanowiące podwalinę całej
teorii:**

 „organizm”

 „ja”

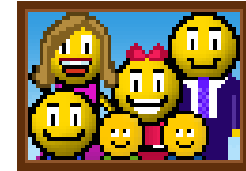
organizm

- **umiejscowienie wszelkiego doświadczenia**
- **doświadczenie obejmuje wszystko to, co dzieje się w obrębie organizmu w każdym momencie i jest potencjalnie dostępne świadomości**
- **całość doświadczenia tworzy pole fenomenologiczne, które stanowi indywidualny układ odniesienia, znany jedynie samej jednostce**

pojęcie „ja”

- część pola fenomenologicznego stopniowo wyodrębniająca się z całości
- „ja” czy obraz „ja” to zorganizowana spójną postać pojęciową,
- „ja” składa się ze:
  - spostrzeganych własności „ja”, czyli samego siebie
  - spostrzeganych relacji między „ja” a innymi

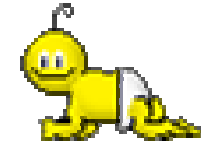
rozwój pojęcia „ja”

- autopercepcja
- samoświadomość

autopercepcja

oddzielne „ja” od innych ludzi i obiektów fizycznych

- sensoryczne wyodrębnienie cielesnego „ja” w opozycji do niecielesnego „ja” – 3 mc
- uczenie się występowania zgodności pomiędzy ruchem ciała a zmianami w otoczeniu, jakie on wywołuje
- poczucie stałości obiektów i ludzi bez względu na zmianę sytuacji – 10-16 mc

samoświadomość

- Ⓢ zdolność traktowania „ja” jako podmiotu
- Ⓢ powstaje w wieku około 15 miesięcy
- Ⓢ wyraża się poprzez:
  - Ⓢ rozpoznawanie siebie w lustrze (12-24 m.ż.)
  - Ⓢ zaimki podkreślające odrębność,
  - Ⓢ dziecięcy negatywizm,
  - Ⓢ odczuwanie dumy, wstydu, zakłopotania
  - Ⓢ nazywanie siebie po imieniu (21-24 m.ż.)

organizm a „ja”

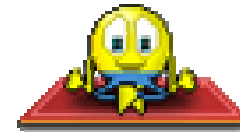
- ❖ jeśli doświadczenia jakiejś osoby, tworzące jej „ja” odzwierciedlają wiernie doświadczenia organizmu, to osobę tą możemy określić jako przystosowaną, dojrzałą i funkcjonującą w sposób pełny
- ❖ niezgodność między ja a organizmem prowadzi do poczucia zagrożenia i niepokoju

terapia skoncentrowana na kliencie **(nie: pacjencie)**

- **dylemat: mógłbym – powinienem**
- **podstawowa potrzeba: uznania**
- **dążenie do aktualizacji, jako potrzeba rozwoju i wzrostu, stania się dojrzałą i zdrową istotą ludzką**
- **„ja” – „ja idealne”**

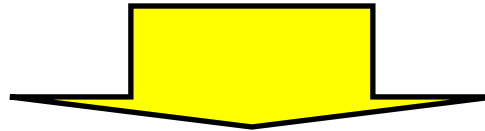

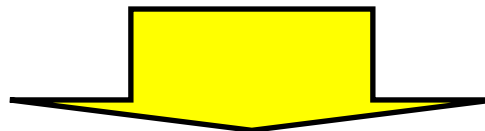
terapia Klienta

„ułatwiający” (nie terapeuta)

stwarza ciepło, pełną akceptację i atmosferę

**klient uzyskuje siłę i motywację do
radzenia sobie ze swoimi problemami
osiąga wgląd (słabe i mocne strony)**

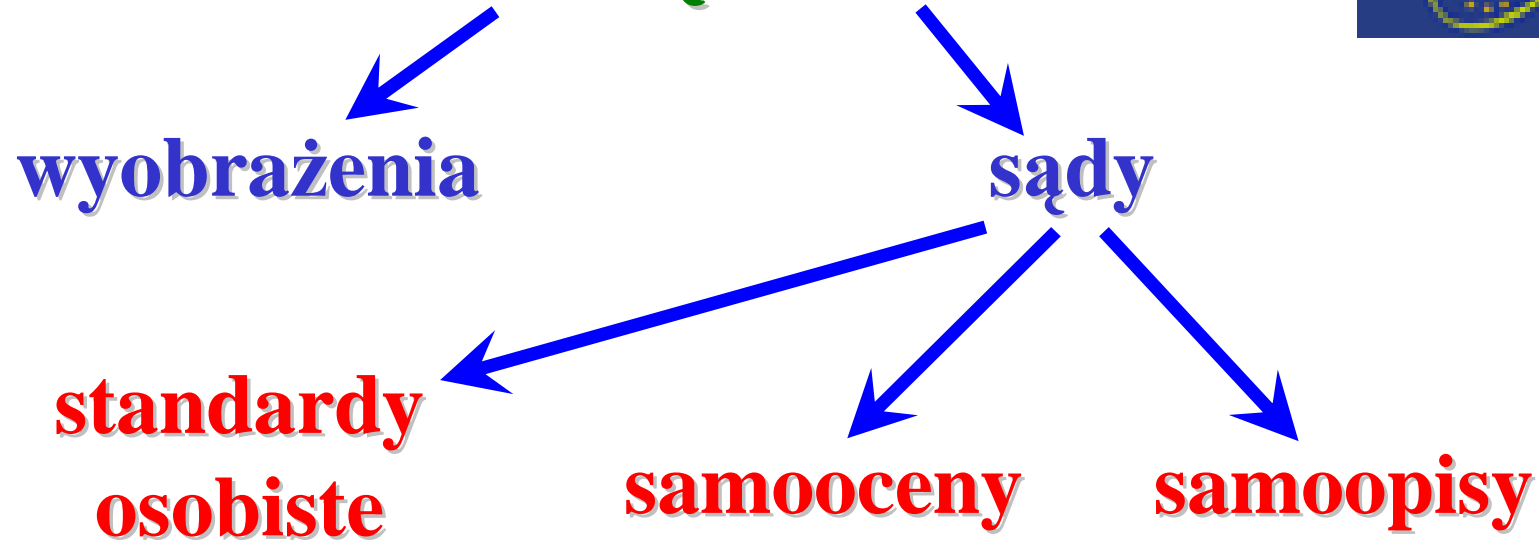

wzrost samooceny

informacje w obrębie

POJĘCIA JA

- w kulturze europejskiej najważniejszym składnikiem obrazu własnej osoby są **sądy**
- w obrębie sądów dominują **samoopisy**

samoocena

**uogólniona postawa ewaluatywna
w stosunku do samego siebie,**

- ➡ wpływa na nastrój,**
- ➡ modyfikuje zachowania**
- ➡ wywiera silny wpływ na pewien zakres zachowań osobistych i społecznych**

kształtowanie się samooceny

czynniki:

- ⓐ **opinie i oceny, jakie jednostka o sobie słyszy**
- ⓐ **odnoszone sukcesy i doświadczane niepowodzenia**
- ⓐ **porównywanie siebie z innymi**

samowiedza

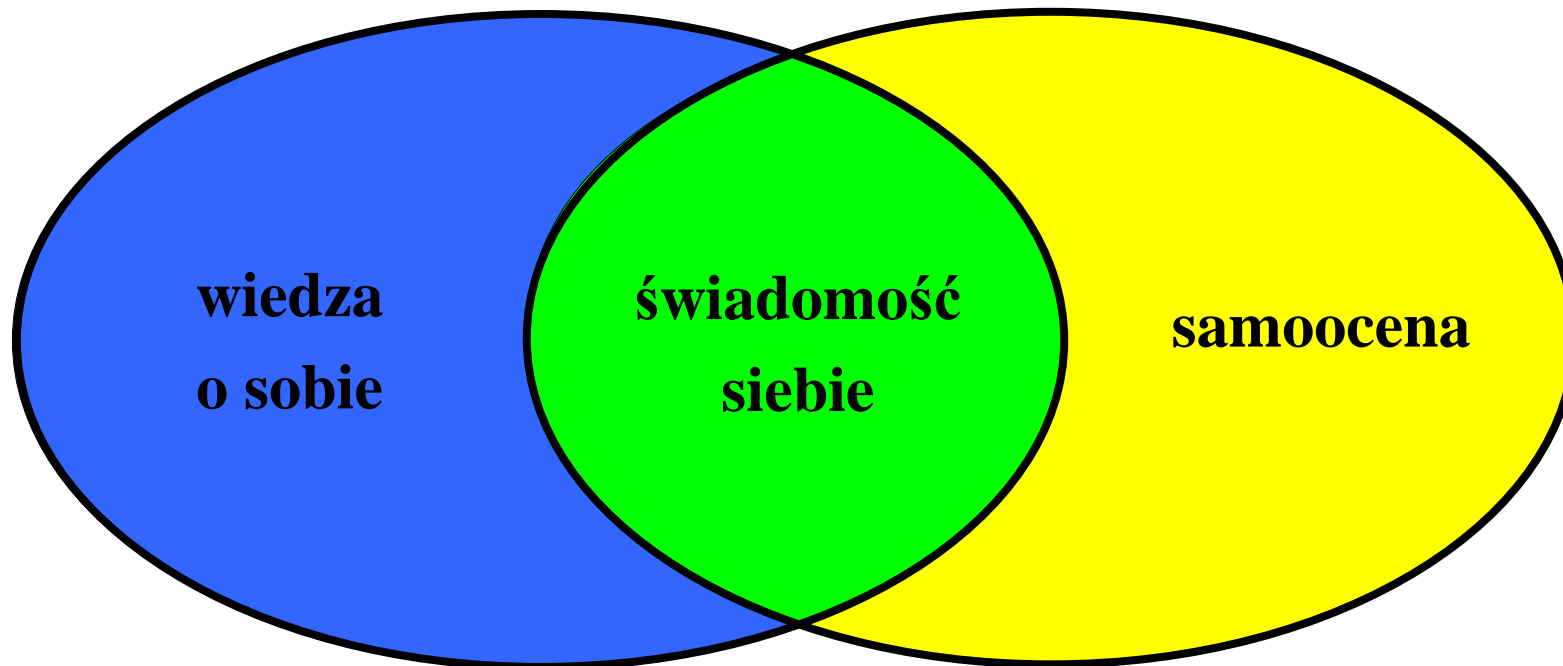
**zespół przekonań i wartości odnoszących
się do własnego funkcjonowania
osobistego jednostki**

**psychologiczne pojęcie własnego "ja"
z cechami charakterystycznymi,
które wpływają na myślenie,
uczucia i działanie**

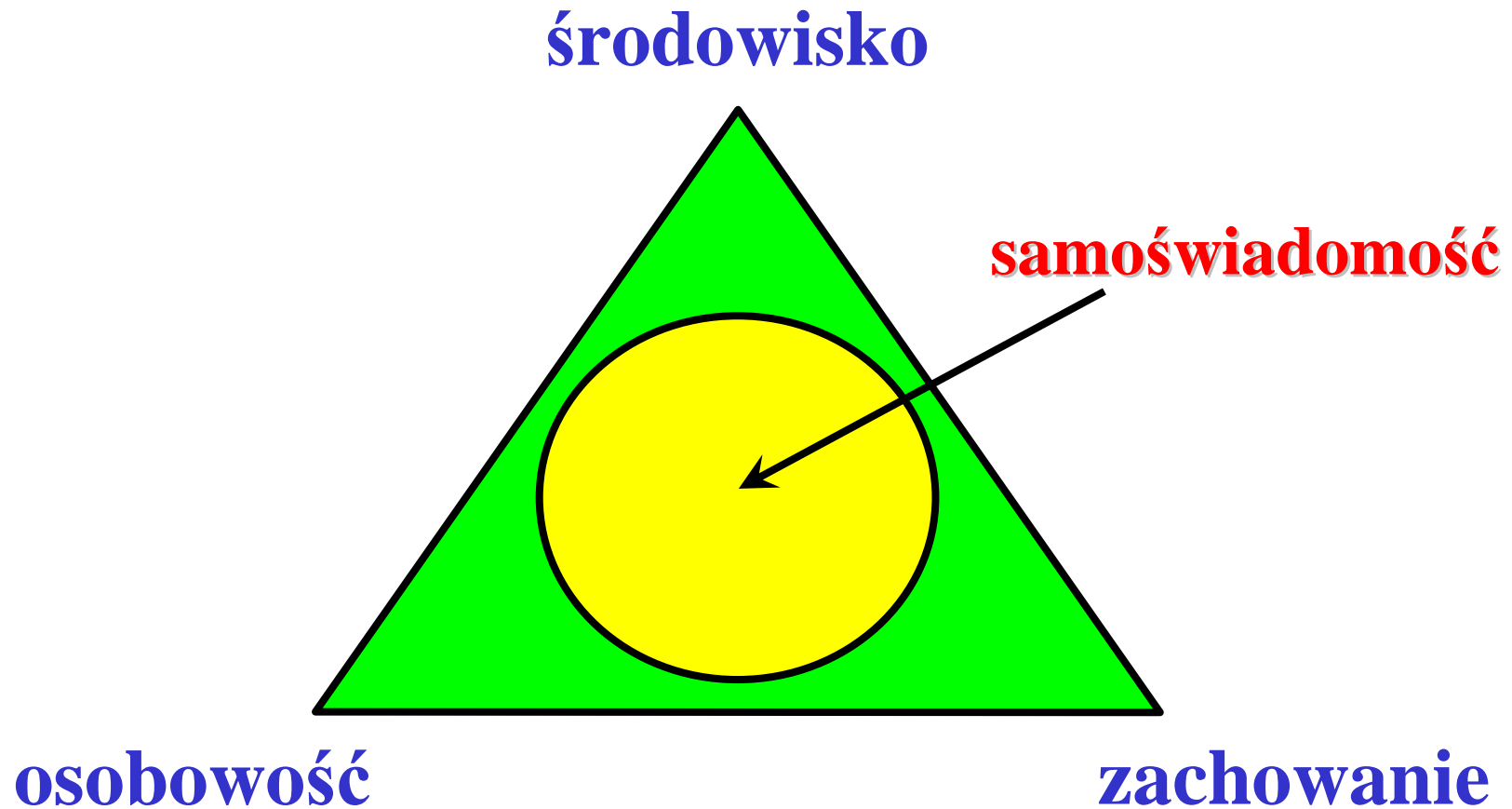

zakres pojęcia świadomości

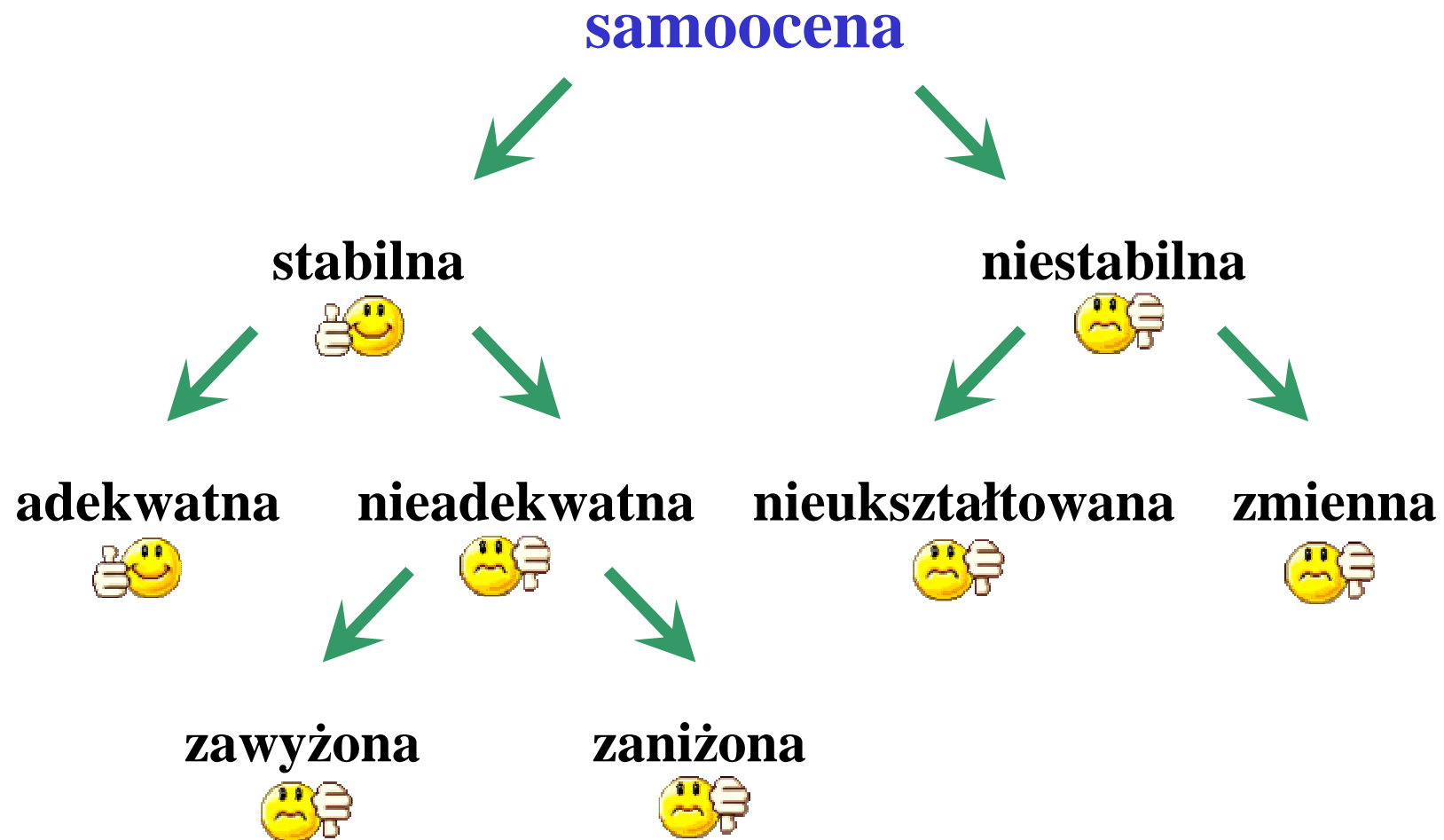
integracyjna funkcja samoświadomości

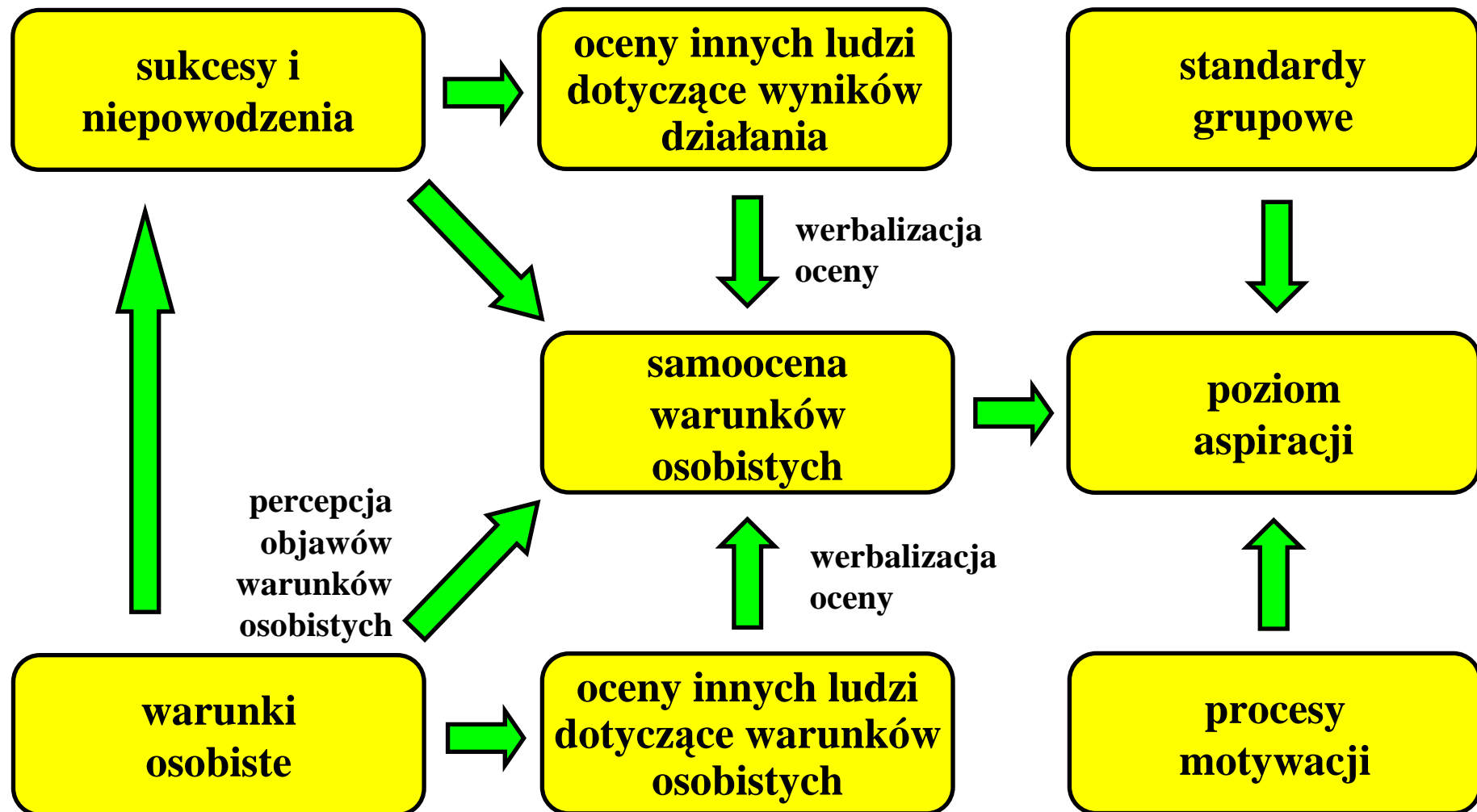

podział samooceny

kształtowanie się „samooceny warunków osobistych” i jej wpływ na poziom aspiracji

postawy w stosunku do „ja”

☀ postawa samoakceptacji

- ☀ zaufanie i wiara we własne siły
- ☀ umiejętność wykorzystywania swoich potencjalnych możliwości
- ☀ umiejętność korygowania swojego zachowania pod wpływem krytyki innych

optymalna zbieżność między
„ja realnym” i „ja idealnym”

☀ postawa samoodtrącenia

- ☀ nieufność do samego siebie
- ☀ poczucie niższości
- ☀ braku plastyczności w postępowaniu

Abraham Maslow

(1908-1970)

potrzeba psychiczna – motyw

- ❖ **stan** osoby doznającej poczucie niespełnienia (napięcie motywacyjne), czyli frustrację potrzeb,
- ❖ **działa jako czynnik motywujący** skłania jednostkę do aktywności, które mogą tę potrzebę zaspokoić
- ❖ z potrzebami wiąże się pozytywna lub negatywna **charakterystyka afektywna**

hierarchia potrzeb wg Masłowa

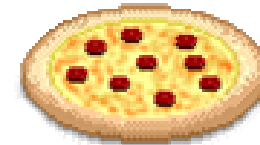

potrzeby fizjologiczne

gdy nie są zaspokojone, dominują nad wszystkimi innymi potrzebami, wypierają je na dalszy plan i decydują o przebiegu zachowania człowieka

- **jedzenia**
- **odpoczynku**
- **przyjemnych doznań zmysłowych**
- **seksualne**

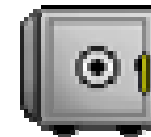

potrzeby bezpieczeństwa

pobudzają do działania, zapewniając nienaruszalność, ujawniają się gdy dotychczasowe nawyki okazują się mało przydatne

- wyrażają się unikaniem, tego, co może przynieść śmierć lub cierpienie;
  - potrzeba zależności,
  - potrzeba opieki i oparcia,
  - potrzeba braku lęku,
  - potrzeba ład,

potrzeby przynależności i miłości

ich zaspokojenie rzutuje na sposób
widzenia świata,

- akceptacja
- afirmacji
- miłości
- bycia kochanym

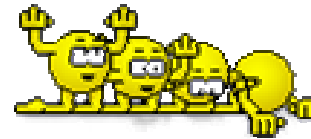

występują w dążeniach do
przezwyciężenia osamotnienia, alienacji

potrzeby szacunku i uznania

- potęgi
- wyczynu
- wolności
- respektu i uznania innych
- dobrego statusu społecznego
- sławy
- dominacji

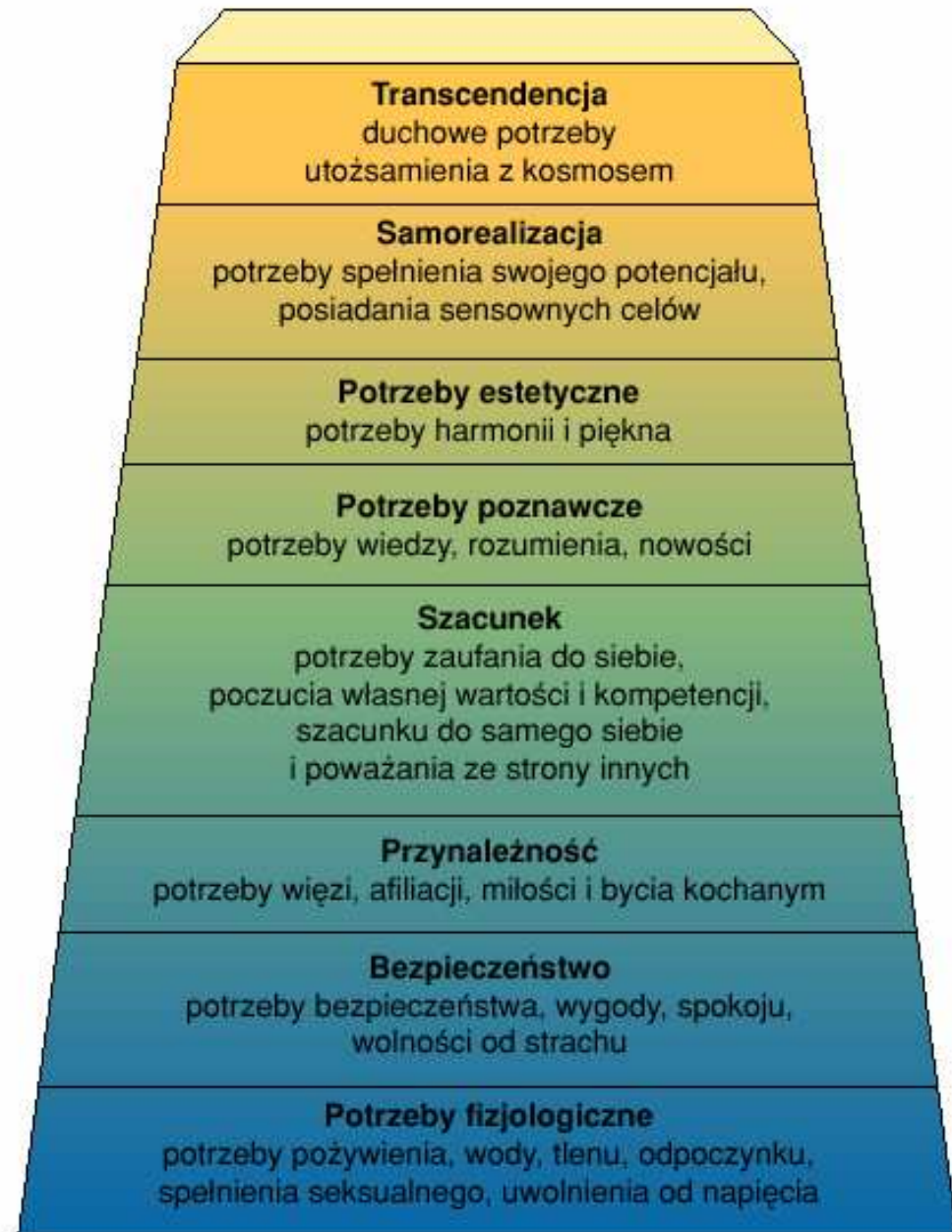
potrzeba samourzeczywistnienia

- ✚ stałe dążenie osoby do realizacji swojego potencjału i rozwijania wrodzonych talentów i możliwości;
- ✚ najbardziej podstawowa z ludzkich potrzeb

hierarchia potrzeb

potrzeby estetyczne

 harmonii,

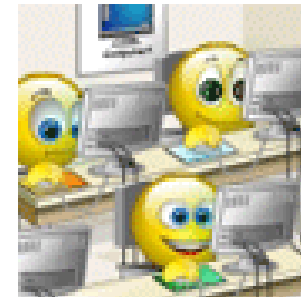
 piękna

potrzeby poznawcze

- @ wiedzy,
- @ rozumienia,
- @ nowości

potrzeba transcendencji

- ⊕ **najwyższy poziom,**
- ⊕ **potwierdzanie istnienia istot wyższych**
- ⊕ **potrzeby duchowe**

hierarchia potrzeb

- im wyższa potrzeba, tym mniejsze ma znaczenie dla biologicznego przetrwania, tym bardziej może być opóźniona jej gratyfikacja i tym łatwiej potrzeba ta na trwałe zanika
- życie na poziomie wyższych potrzeb oznacza większą sprawność biologiczną, długowieczność, mniej chorób, lepszy sen, apetyt
- wyższe potrzeby są subiektywnie odczuwane jako mniej naglące
- zaspokojenie wyższych potrzeb prowadzi do bardziej pożądanых subiektywnie rezultatów, tj. głębszego szczęścia, większej pogody ducha i bogatszego życia wewnętrznego
- osoby, które mają zaspokojone zarówno potrzeby niższe, jak i wyższe, przypisują większą wartość potrzebom wyższym
- dążenie do zaspokojenia i gratyfikacja wyższych potrzeb ma pożądane konsekwencje społeczne